

Second Language Learning and Teaching แต่งโดย ดี.เอ. วิลคินส์ (D.A. Wilkins)

สำนักพิมพ์บิลลิงแอนชัน ลอนดอน 1976

หนังสือเล่มนี้เกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ¹ ภาษาใดก็ได้ที่ผู้เรียนและผู้สอนสนใจ เนื้อหาของหนังสือแยกออกเป็น 4 หัวข้อใหญ่ๆ คือ คุณสมบัติของภาษา การเรียนรู้ภาษาแม่ (L_1) และภาษาที่สอง (L_2) ปัจจัยแวดล้อมในการเรียนและหลักการสอนภาษาที่สอง

สำหรับหัวข้อแรกเกี่ยวกับคุณสมบัติของภาษา วิลคินส์ (Wilkins) ได้กล่าวถึงวิธีต่างๆ ที่มนุษย์ใช้ในการติดต่อสื่อสารกัน เช่น การใช้ภาษาใบ้ ใช้นิ้วมือไม่ประกอบ การแสดงออกทางสีหน้า การใช้สัญญาณหรือรหัสต่างๆ หนึ่งภาษาของมนุษย์กับภาษาของสัตว์อื่นๆ มีความแตกต่างกัน กล่าวคือ ภาษามนุษย์ประกอบด้วยเสียงและเนื้อหาต่างๆ มากมาย ความหมายของ “ภาษา” ตามนัยนี้ เป็นความหมายในทางภาษาศาสตร์ กล่าวคือ ภาษาประกอบด้วยองค์ประกอบ 2 อย่าง ได้แก่ เสียงพูดที่ผู้พูดนึกไว้แล้วเปล่งออกมาเรียกว่า อากาการภายนอก และความหมายที่ทั้งผู้พูดและผู้ฟังได้ยินและรับรู้ตรงกัน เรียกว่า อากาการภายใน²

ไวยากรณ์มีบทบาทสำคัญมากในภาษา เพราะช่วยให้เรียนภาษานั้นๆ ได้ดีและสะดวกขึ้น แม้ความคิดสมัยใหม่จะให้ความสำคัญแก่ไวยากรณ์ไม่มากเท่าที่เคยเป็นมาในอดีต แต่ก็คงจะปฏิเสธไม่ได้ว่าไวยากรณ์ยังคงมีความสำคัญอยู่ ในการเรียนภาษานั้นเรื่องของคำและการนำคำเข้าประโยคเป็นเรื่องที่จะต้องได้รับความสนใจและการพิจารณาควบคู่กันไป ในทางภาษาศาสตร์มีการแบ่งภาษาต่างๆ ออกเป็นพวกเป็นเหล่า ได้หลายวิธี เช่น แบ่งตามเชื้อชาติของผู้ที่ใช้ภาษา (ethnological method) แบ่งตามตระกูลของภาษา (geneological method) และแบ่งตามรูปลักษณะของภาษา³ (morphological method) ในบรรดาการแบ่งเหล่านี้ วิธีหลังสุดจัดว่าได้ผลดี

¹ ในหนังสือเล่มนี้ คำว่าภาษาที่สองและภาษาต่างประเทศมีความหมายเหมือนกัน

² เสียงที่หลุดปากออกมอลอยๆ โดยไม่ตั้งใจ ไม่จัดเป็นภาษาตามความหมายนี้

³ ภาษาในโลกแบ่งเป็นรูปใหญ่ๆ ได้ 4 รูปคือ 1. รูปวิภัติบีปัจจัย (Inflectional Language); 2. รูปคำติดต่อกัน (Agglutinative Language); 3. รูปคำความมากพยางค์ (Polysyllabic Language) และ 4. รูปคำโดด (Isolating Language)

กว่าวิธีอื่นๆ เพราะจะทำให้ทราบรูปลักษณะของภาษา การสร้างคำ และการนำคำเข้าประโยคเพื่อสื่อความหมาย อีกทั้งยังทำให้ทราบด้วยว่าภาษาใดมีความสัมพันธ์ หรือเคยเกี่ยวข้องกับภาษาใดมาบ้าง ทำให้ง่ายแก่ผู้เรียนในการที่จะเรียนภาษานั้นๆ นอกจากนี้การแบ่งดังกล่าวยังแสดงให้เห็นชัดว่า ภาษาแต่ละภาษาที่มีรูปต่างกัน จะมีวิธีสร้างคำและใช้คำในประโยคเพื่อสื่อความหมายผิดแผกแตกต่างกันไปด้วย เช่น ในภาษารูปวิภัติปัจจัย คำแต่ละคำประกอบด้วย ธาตุ และคำเติมท้าย ธาตุที่ประกอบคำเติมท้ายแล้วแสดงความหมายชัดเจนอยู่ในตัว สามารถบอกให้ทราบถึง เพศ พจน์ หน้าที่ในประโยค กาล มาลา วาจก ฯลฯ ในกรณีที่เป็นคำนาม สรรพนาม และกริยาตามลำดับ ในภาษารูปนี้ลำดับของคำ (word order) ไม่มีความสำคัญ เพราะคำทุกคำเชื่อมโยงประสานกันอยู่ด้วยวิภัติปัจจัยเพียงพอที่จะทำให้สื่อความหมายได้ชัดเจน ส่วนในภาษารูปคำโดดนั้น คำทุกคำเป็นอิสระในตัวเอง จะอยู่เดี่ยวๆ หรืออยู่ในประโยคก็มีรูปและเสียงคงเดิม ไม่มีการบอกเพศ พจน์ หน้าที่ กาล มาลา วาจก ไว้พร้อมในคำนั้นๆ จะต้องอาศัยคำอื่นๆ มาช่วยประกอบจึงจะทำให้ได้ความสมบูรณ์ วิลกินส์ (Wilkins) ได้ยกตัวอย่างภาษาไทยและภาษามาลายู มาประกอบดังตัวอย่างต่อไปนี้

ภาษาไทยแสดงกาลโดยใช้คำอื่นช่วย มิใช่การผันกริยา ส่วนภาษามาลายู แสดงพหูพจน์โดยการซ้ำคำ (reduplication) เช่น “รถยนต์” ใช้ว่า (bereta/ (เอกพจน์) /beretabereta/ (พหูพจน์) อย่างไรก็ตามจุน วิลกินส์ อาจจะทำให้ผู้อ่านเข้าใจ เพราะไม่ได้ชี้แจงไว้ว่าการซ้ำคำในภาษามาลายูเพื่อแสดงพหูพจน์นั้นในบางกรณีทำไม่ได้ เช่น /mata/ หมายถึง ดวงตา/mata-mata/ หมายถึง ตำรวจ ในกรณีเช่นนั้น /mata/ จะสื่อความหมายว่า ดวงตาทั้งเอกพจน์และพหูพจน์ อนึ่งในกรณีที่มีการนับจำนวนหรือคำบอกความพหูพจน์แล้วก็ไม่ใช้การซ้ำคำ เช่น buku-buku/ = these books /banyak buku/ = many books และ /dua buah buku/ = two books เป็นต้น

⁴ ภาษาไทยเป็นภาษารูปคำโดด ส่วนภาษามาลายูนั้นแม้จะอยู่ในตระกูล Malayo-Polynesian ซึ่งเป็นรูปภาษาคำติดต่อกัน แต่ก็มีความเหลื่อมล้ำกันอยู่กับภาษารูปคำโดดไม่น้อยด้วยเหตุนี้เอง นักภาษาศาสตร์บางท่านจึงเรียกภาษาที่ใช้กันอยู่แถบแหลมอินโดจีน เช่น ไทย ฉวน พม่า และในชวา มลายู รวมกันว่า ภาษาตะวันออก (Austric) ซึ่งมี 4 สาขา คือ Austronesian, ทิเบต-พม่า, มอญ-เขมร และ ไทย-จีน

⁵ คำว่า *buah* เป็นคำ classifier คือเทียบเท่ากับลักษณะนามของไทย แต่ตำแหน่งของคำต่างกัน คือ สอง เล่ม หนังสือ (มาเลย์) หนังสือ สอง เล่ม (ไทย)

ความจริงลักษณะการสร้างคำพหูพจน์โดยการซ้ำคำ^๕ ภาษาไทยก็มีใช้อยู่บ้าง เช่น เด็ก (เอกพจน์) เด็ก ๆ (พหูพจน์), หนุ่ม (เอกพจน์) หนุ่ม ๆ (พหูพจน์) อย่างไรก็ตามการแสดงพหูพจน์ด้วยวิธีนี้ก็มิได้เป็นปกติวิสัยในภาษาไทยกล่าวคือ ไม่ใช่ทำได้กับคำนามทุกคำ เช่น ในภาษาไทยเราไม่พูดว่าหนังสือ ๆ นอกจากนี้ภาษาไทยยังมีคำบอกความพหูพจน์และการนับจำนวนด้วย

อนึ่งการแบ่งชนิดของคำ^๗ ในภาษาต่าง ๆ มีความแตกต่างกันอยู่มาก ในการศึกษาภาษาใดก็ตามถ้าคำในภาษานั้นถูกแบ่งออกเป็นชนิดต่างๆ ในทำนองเดียวกันกับภาษาแม่ของผู้เรียน ผู้เรียนจะเรียนภาษานั้นได้ง่ายขึ้น คนที่ใช้ภาษาแม่ในตระกูล อินเดีย-ยุโรป^๘ (Indo-European) มักจะนึกว่าภาษาอื่นๆ ทั้งหมดแบ่งชนิดของคำเหมือนภาษาของตน อีกประการหนึ่งคำคำหนึ่งๆ ในแต่ละภาษาอาจมีความหมายได้หลายอย่าง ความหมายต่างๆ เหล่านี้ อาจเกี่ยวพันกันพอมองเห็นเค้ากันได้ หรืออาจจะไม่มีความเกี่ยวพันกันเลยก็ได้ (polysemy) เช่น ในภาษาอังกฤษคำว่า "CASE" มีถึง 4 ความหมาย : กระเป๋าเดินทาง การฟ้องร้องคดี สถานการณ์และการก (ในทางไวยากรณ์) เราอาจจะมองได้อีกแง่หนึ่งว่า ความหมายทั้ง 4 ไม่ใช่ความหมายของคำคำเดียวแต่เป็น 4 ความหมายของคำ 4 คำ ที่มีเสียงพ้องกัน (homonyms) ในภาษาไทย กรณีเช่นเดียวกันนี้มีอยู่ไม่น้อยและรู้จักกันในรูปของคำพ้อง เช่น คำว่า "ขัน" อาจจะหมายถึง ไก่ขัน ขบขันหรือขันน้ำก็ได้ การที่ผู้เรียนจะทราบได้ว่าคำนั้นๆ หมายถึงอะไร จะต้องอาศัยเนื้อหา (context) เข้าช่วย

ถึงแม้ว่าการสร้างคำ การใช้คำ และการเข้าประโยคจะมีความยุ่งยากอยู่บ้างแต่การใช้ภาษานั้นมีความซ้ำซ้อน (redundancy) กันอยู่มากพอที่จะทำให้อีกฝ่ายหนึ่งทราบได้ว่าผู้พูดต้องการจะสื่อความหมายอะไร แม้ผู้พูดจะใช้ภาษาพลาดไปบ้างในบางจุด เช่น การแสดงกาลในภาษาบางภาษา อาจจะใช้การผันกริยาและการใช้คำอื่นช่วย ถ้าผู้พูดผันกริยาผิดแต่คำที่ช่วย เช่น วลีบอกเวลา คำชี้เวลา อาจจะช่วยทำให้การสื่อความหมายครั้งนี้สำเร็จได้

^๕ ภาษาไทยมีเครื่องหมายไม้ยมก (๓) ไว้แสดงความซ้ำ การซ้ำคำของไทย นอกจากจะแสดงพหูพจน์แล้วยังแสดงการเน้น การไม่เจาะจง การแยกออกเป็นส่วนๆ และอื่นๆ ได้อีกหลายประการ

^๗ คำแบ่งเป็นชนิดๆ เช่น คำนาม สรรพนาม กริยา คุณศัพท์ ฯลฯ เป็นต้น

^๘ ภาษาตระกูล Indo-European เป็นภาษารูปวิภัติปัจจัย ตระกูลนี้แยกออกเป็นด้านตะวันออกประกอบด้วย ภาษาที่ใช้ใน อินเดีย อิหร่าน ลังกา รวมทั้งภาษาญี่ปุ่นและด้านตะวันตกประกอบด้วย ภาษา กรีก ละติน เยอรมันนิค สลาวิก เชลติก อิตาลี เป็นต้น

การเข้าใจสำนวน (idiom) ของภาษาที่สองเป็นเรื่องยากมากอีกเรื่องหนึ่ง เพราะความหมายของสำนวนนั้นผู้เรียนไม่อาจคาดได้จากความหมายของคำแต่ละคำที่นำมาประกอบกันเป็นสำนวนนั้นๆ ความเข้าใจเกิดจากการทราบความเป็นมาของสำนวนนั้น เช่น “บินหัว” หมายถึง พุดจุกๆ แห่ให้เกิดคิดร้ายต่อกัน มูลของสำนวนมาจากการเล่นพนันกัจฉ์หรือคิด เป็นต้น

เสียงเป็นอีกเรื่องหนึ่งที่วิลคินส์ (Wilkins) กล่าวถึงว่าในการเรียนภาษาที่สอง ผู้เรียนจะต้องสามารถออกเสียงในภาษาที่สองได้ไม่เฉพาะเป็นคำๆ เท่านั้น แต่เป็นประโยคหรือข้อความด้วย ซึ่งจะมีเรื่องการเลื่อน (glides) การกร่อน (phonetic decay) การกลมกลืน (assimilation) ของเสียงเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย หนึ่งในเรื่องระดับเสียง (intonation) นั้นผู้เขียนได้ให้ความสำคัญอย่างมากและเห็นว่าควรได้รับการสอนก่อนเรื่องอื่น อย่างไรก็ตามน่าเสียดายที่วิลคินส์ มิได้กล่าวถึงระดับเสียงของคำ เขากล่าวแต่เฉพาะระดับเสียงในประโยคเท่านั้น ในภาษาบางรูป เช่น ภาษารูปคำโคตนั้นหน้าที่ของระดับเสียงต่างไปจากในภาษารูปอื่น เพราะอยู่ที่คำไม่ใช่ที่ประโยค ในภาษาอังกฤษ I beg your pardon อาจหมายถึง I am sorry หรือ What did you say? ก็ได้แล้วแต่ระดับเสียงของประโยค เพราะระดับเสียงในภาษาอังกฤษทำหน้าที่ บอกเจตนาอารมณ์ของผู้พูด แต่ในภาษารูปตัวโคต เช่น ไทย จีน ฯลฯ คำที่มีระดับเสียงต่างกันจะมีความหมายต่างกันไปเลยทีเดียว เช่น ในภาษาไทย มี พ่อ-พ่อ-พ่อ, เสื่อ-เสื่อ-เสื่อ, ในภาษาจีนกว้างตั้ง /fan/⁹ อาจหมายถึง แบ่ง แบ่งผง นอนหลับ ไหม้ กล้าหาญ และหน้าที่แล้วแต่จะใช้ระดับเสียงใดในภาษา Ewe (ในแอฟริกันตะวันตก) /to/¹⁰ อาจหมายถึง หู, ลววย หรือบินครก ก็ได้หากออกเสียงต่างกันและในภาษา Sechuana (Bantu) ในแอฟริกาใต้ /metse/¹¹ อาจหมายถึง หมูบ้านหรือน้ำ แล้วแต่การใช้ระดับเสียง การเปลี่ยนระดับเสียงที่ทำให้เปลี่ยนความหมายของคำนี้มีอยู่เป็นปกติวิสัยในภาษารูปคำโคตส่วนใหญ่ จนทำให้มีผู้เรียกภาษารูปนี้ชื่อหนึ่งว่า Tone Language¹²

หัวข้อที่สองเป็นเรื่องเกี่ยวกับความแตกต่างของการเรียนภาษาแม่ และภาษาที่สอง วิลคินส์ (Wilkins) ได้แยกพูดเป็นเรื่องๆ ไว้อย่างละเอียดซึ่งได้แก่ ความแตกต่างในค้ำอายุของ

⁹ Hall, Robert A, Jr. 1967 *Introduction Linguistics*; New York: Chilton Books p, 114

¹⁰ - ¹¹ Britannica, Encyclopaedia Vol. 17 p. 899

¹² พระยาอนุนามราชชน ใช้คำว่า ภาษาเสียงดนตรี สำหรับ Tone Language

ผู้เรียน โอกาสที่ผู้เรียนจะได้ “สัมผัส” ภาษาแม่และภาษาที่สอง ลักษณะของการตอบสนอง (feedback) ที่ผู้เรียนภาษาแม่และภาษาที่สองจะได้รับตลอดจนความยากในการเรียนอันเกิดจากความสับสน (interference) และ/หรือ การลงความเห็นอย่างกว้างๆ เกินไป (over generalization) ซึ่งในภาษาแม่และภาษาที่สองมีไม่เหมือนกันเป็นต้น นอกจากนี้เขายังได้ชี้ให้เห็นว่าการเรียนภาษาที่สองนั้น มักจะมุ่งไปในด้านโครงสร้างและไวยากรณ์มากกว่าการได้ฟังได้เข้าใจและได้ใช้ภาษาที่สองนั้นๆ อย่างที่เจ้าของภาษาใช้ในชีวิตจริง ภาษาที่เรียนเป็นภาษาที่กำหนดไว้เพื่อวัตถุประสงค์ในการเรียนการสอนเป็นบทๆ ไป (controlled language) อย่างไรก็ตาม วิลคินส์ก็ได้เสนอแนะวิธีแก้ไขไว้หลายวิธีซึ่งน่าสนใจไม่น้อย อาทิ ผู้สอนควรพยายามให้ผู้เรียนได้เคยชินกับภาษาที่สองที่มีผู้ใช้ในชีวิตจริงเช่น ในเพลงหรือในภาพยนตร์หรืออาจจะกำหนดให้ผู้เรียนเรียนวิชาอื่นๆ โดยใช้ภาษาที่สองเป็นสื่อ เช่น เรียนวิชาคณิตศาสตร์ หรือ สังคมศาสตร์โดยใช้ภาษาที่สอง การทำเช่นนี้ อาจทำได้โดยมีโครงการแลกเปลี่ยนครูระหว่างประเทศ เช่น ครูไทยที่ถนัดสอนวิชาคณิตศาสตร์เดินทางไปสอนวิชาคณิตศาสตร์ด้วยภาษาไทยให้กับนักเรียนชาติอังกฤษที่ต้องการเรียนภาษาไทยและครูชาติอังกฤษที่สอนวิชาสังคมศาสตร์เดินทางมาสอนวิชาสังคมศาสตร์ด้วยภาษาอังกฤษให้กับนักเรียนไทยที่ต้องการเรียนภาษาอังกฤษในประเทศไทย เป็นต้น

อีกเรื่องหนึ่งที่วิลคินส์ ไม่ได้มองข้ามไปก็คือเรื่อง แรงจูงใจในการเรียนภาษาแม่และภาษาที่สองซึ่งต่างกันมาก ทำไมผู้เรียนจะต้องเรียนภาษาแม่และเหตุใดเขาจึงเรียนภาษาที่สอง ความเข้าใจในจุดนี้จะทำให้เราสามารถเข้าใจปัญหาอื่นๆ เกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาที่สองได้อย่างมาก

หัวข้อที่สามนั้นเกี่ยวกับปัจจัยแวดล้อมต่างๆ ในการเรียนภาษาที่สองซึ่งวิลคินส์แบ่งย่อยออกเป็น ปัจจัยด้านการศึกษา ด้านสังคม ด้านผู้เรียน และด้านผู้สอน ในด้านการศึกษาเน้นเรื่องของเวลา วัตถุประสงค์ จำนวนนักเรียน สภาพชั้นเรียน และอุปกรณ์การสอนถูกนำมาพิจารณาร่วมกัน ผู้สอนอาจกำหนดเวลาตามวัตถุประสงค์ หรือกำหนดวัตถุประสงค์ตามเวลาก็ได้ แต่ถ้าผู้สอนมิใช่ผู้ที่กำหนด วัตถุประสงค์ และ/หรือเวลาด้วยตนเอง หากเป็นเพียงผู้สอนไปตามวัตถุประสงค์และเวลาที่ได้รับมอบหมายจากผู้อื่น ก็อาจเกิดปัญหาขึ้นได้ เช่น ผู้สอนไม่เห็นด้วยกับเวลา วัตถุประสงค์ตลอดจนการวัดผล นำเสียขายที่วิลคินส์ทั้งเรื่องนี้ไว้เพียงเท่านั้น แม้เขาจะแนะนำให้ผู้สอนหาทางประนีประนอมเมื่อตกอยู่ในสถานการณ์ดังกล่าว แต่เขาก็ไม่ได้บอกไว้ว่าหนทางนั้น

อยู่ที่ไหนและจะไปถึงได้อย่างไร คงทิ้งไว้ให้ผู้สอนพิจารณาเอาเองตามความเหมาะสม หนึ่งจำนวนนักเรียนและสภาพของชั้นเรียนนั้นมีผลต่อการเรียนภาษาที่สองมาก เช่น ถ้านักเรียนมากเกินไป ชั้นเรียนก็เปลี่ยนแปลงให้เหมาะกับบทเรียนไม่ได้ เหล่านี้ล้วนทำให้การสอนภาษาที่สองยุ่งยาก การเรียนการสอนวิชาการพูดของสถาบันภาษาต่างๆ ก็ประสบปัญหาห็นคือ ห้องที่ใช้สอนบางห้องก็เปลี่ยนแปลงให้เข้ากับบทเรียนไม่ได้เช่น โต๊ะ เก้าอี้ตอกตรึงไว้กับพื้นเคลื่อนที่ไม่ได้เป็นต้น ผู้สอนที่ประสบปัญหาเช่นนี้จะต้องคัดแปลงบทเรียนให้เหมาะกับ สภาพห้อง ซึ่งบ่อยครั้งก็ไม่ค่อยประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ส่วนเรื่องอุปกรณ์การสอนนั้นวิลคินส์ได้กล่าวไว้เล็กน้อยในขณะที่ Robert Lado ได้ให้รายละเอียดไว้มากมายในหนังสือของเขาชื่อ *Language Learning : A Scientific Approach 1964* เกี่ยวกับห้องปฏิบัติการทางภาษา กระดานดำ รูปภาพ flash cards, charts, slides ฯลฯ

ค่านับจ่ายทางสังคมนั้น ค่านิยมเกี่ยวกับภาษาที่สองมีอิทธิพลต่อการเรียนการสอนภาษาที่สองไม่น้อย แม้วิลคินส์จะไม่ได้ระบุไว้ชัดเจนแต่ก็พอจะทำให้ผู้อ่านนึกเลยไปถึง บัณฑิตทางเศรษฐกิจ ศาสนา และการเมืองด้วย

ในส่วนที่เกี่ยวกับผู้เรียนนั้น ครูเหมือนจะไม่มีอะไรสำคัญยิ่งไปกว่าเหตุที่เขาเรียนภาษาที่สองนั้นๆ การเรียนด้วยใจสมัครและการเรียนโดยถูกบังคับ เช่น บังคับโดยหลักสูตรอื่น ๆ ย่อมมีผลต่างกัน ครูซึ่งเป็นตัวจักรสำคัญนั้นจะต้องมีความชำนาญและบุคลิกที่เหมาะสม ครูที่มีโอกาสใช้ชีวิตอยู่ในประเทศที่ใช้ภาษาที่สองนั้นมาบ้างและรู้เทคนิคในการสอนภาษาย่อมมีความเข้าใจในการสอนภาษาที่สองได้ดี หนึ่งการกำหนดวัตถุประสงค์ในการสอนต้องคำนึงถึงคุณภาพของครูด้วย โดยไม่ต้องไว้ให้สูงเกินกว่าความเป็นจริง เช่น “เพื่อให้ผู้เรียนพูดภาษาที่สองได้คล่อง” ทั้ๆ ที่ครูเองยังพูดได้ไม่คล่องเป็นต้น นอกจากนี้เรายังต้องยอมรับความจริงที่ว่า การเสนอแนะเทคนิคการสอนใหม่ๆ แก่ครู (ซึ่งแม้จะสอนภาษามานานแล้วก็ตาม) นั้นเป็นเรื่องที่ต้องใช้เวลา ครูควรจะต้องได้รับการอบรมและควรจะได้มีเวลาเตรียมตัวเพื่อให้ความคุ้นเคยกับเทคนิคการสอนแบบใหม่ๆ ด้วย เกี่ยวกับบุคลิกนั้นเป็นที่ยอมรับกันว่า ครูที่ยอมเข้าใจและเห็นอกเห็นใจผู้เรียน เข้าใจในความสำเร็จหรือความผิดพลาดของผู้เรียนในการเรียนภาษา ย่อมทำให้การสอนได้ผลดีกว่าครูที่วางอำนาจและขาดความเห็นอกเห็นใจผู้เรียน มีข้อน่าสังเกตว่า หากครูผู้สอนภาษา

ที่สองมีความรู้เกี่ยวกับภาษาแม่ของผู้เรียนจะทำให้การสอนได้รับผลดีมากเพราะครูจะมองเห็นปัญหาของผู้เรียนได้ชัดเจนพอที่จะหาทางหลีกเลี่ยงหรือจัดปัญหาเหล่านั้นได้

หัวข้อสุดท้ายเกี่ยวกับหลักในการสอนภาษาที่สอง ซึ่งกล่าวถึงความสำคัญในการที่จะต้องกำหนดวัตถุประสงค์ในการสอนให้แน่นอนและชัดเจน และกิจกรรมต่างๆ ในการเรียนการสอน ควรจะสอดคล้องกับวัตถุประสงค์นั้น วิลคินส์ชี้ให้เห็นถึงความขัดแย้งกันในด้านความคิดเกี่ยวกับลำดับก่อนหลังของการสอนการพูดและการเขียนและวัตถุประสงค์ว่าจะสอนโดยมุ่งให้ผู้เรียนเข้าใจภาษาหรือมุ่งให้เขาใช้ภาษาเองได้ นอกจากนี้ยังกล่าวถึงการใช้แบบ (model) ในการสอนภาษาที่สอง ไว้ค่อนข้างละเอียดด้วยซึ่งให้ความรู้แก่ผู้อ่านได้อย่างมาก

สิ่งที่จะเว้นเสียไม่ได้ที่จะต้องกล่าวถึงก็คือ ในการสอนภาษาที่สองนั้น ไม่มีสูตรสำเร็จตายตัวที่จะใช้ได้ผลเสมอไปเทคนิคการสอนที่ได้ผลดีกับผู้เรียนกลุ่มหนึ่งในเวลาหนึ่ง อาจจะไม่ได้ผลดีกับผู้เรียนกลุ่มอื่นในเวลาอื่น ความสำคัญจึงอยู่ที่ว่า ผู้สอนจะต้องมีความยืดหยุ่นพอที่จะรู้ว่าเมื่อไรควรใช้เทคนิคใด กับใคร และเพื่อวัตถุประสงค์อะไร

หนังสืออ้างอิง

- กาญจนาคพันธุ์ : *สำนวนไทย* ห้างหุ้นส่วนจำกัดบำรุงสาสน์, 864 วังบูรพา, พระนคร, 2514
- นิตยา กาญจนวรรณ : ภาษาไทยแสดงกาลอย่างไร, *วารสารอักษรศาสตร์* ปีที่ 11 ฉบับที่ 2
กรกฎาคม 2522
- บรรจบ พันธุเมธา : *ลักษณะภาษาไทย*, มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- อนุমানราชธน, พระยา, *นิรุกติศาสตร์ ภาค 1* สำนักพิมพ์ คลังวิทยา พระนคร, 2515
- อนุমানราชธน, พระยา, *นิรุกติศาสตร์ ภาค 2* โรงพิมพ์ศูนย์กลางทหารราบ, พระนคร, 2516
- Britannica, Encyclopaedia, Vol. 17, 1968 p. 898–900
- Hall, Robert A.Jr. : *Introductory Linguistics*, New York, Chilton Books, 1967
- Lado, Robert : *Language Teaching : A Scientific Approach*, New York, Mc.
Graw–Hill. Inc, 1964
- Scott–Ross, Marcus : *Learn Malay the Easy Way* Eurasia, Singapore : Chapman
Series, Chapman Enterprises. 1971.